

JOAN FUSTER
SAGITARI

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA
M.CM.LXXXV

Uns quants apunts inèdits, i diversos papers d'edició dispersa i difícil, els uns i els altres exhumats sense un propòsit precís, constitueixen aquest breu llibre d'"exercicis espirituals". Potser l'hauria d'haver titulat així: "exercicis espirituals". Però em sembla que ja he abusat una mica de les ambigüitats iròniques a què es presta la terminologia de sobrepellís —Examen de consciència, Punts de meditació, Ofici de difunt, a part altres sermons—, i això no està bé. "Exercicis", prou que ho són, i "espirituals", també, a partir de la premissa còmplice que solem anomenar "esperit". Com a tals me'ls vaig plantejar, a cada ratlla, posant-me a prova i posant a prova les paraules que tenia a l'abast: una temptativa més de comprendre, i feta sempre a consciència de la precarietat semàntica del verb "comprendre" i de tots els subjectes i els predicats possibles. El resultat és d'una incertesa total. Per dir-ho millor, és la incertesa total. Afirmacions i negacions tenen, en l'origen i en el terme, i en el decurs, la mi-

sèria de la "raó": i sort de la "raó", que és el menys miserable dels dispositius humans! L'oferta queda reduïda a una mera repetició de preguntes, a la pregunta insistida i multiplicada, lateral o directa, angoixada o frívola, tècnica o exclamatorià. I això és tot. O no. Provocar més preguntes en el lector ha estat la meua primera intenció a l'hora d'escriure, i crec que sóc, si alguna cosa sóc, un discret propagandista de la inseguretat intel·lectual. En tot cas, la meua seguretat intel·lectual és mínima: la de la vella família dels "escèptics", amb un escepticisme acumulatiu. Ben mirat, els "escèptics" de manual o d'aula —d'"història de la filosofia"— encara eren "creients": creien en la gramàtica, probablement perquè no tenien més remei que creure-hi. Les metafísiques depenen de la sintaxi, i de les preposicions, i dels adverbis, sobretot dels possessius... ¿Com pot ningú obrir la boca sense reclamar una "propietat"? El meu jo és el meu "propi jo", d'entrada, i la meua cara, la meua melsa, la meua butxaca, la meua edat, els meus veïns, la meua llengua, la meua fantasia, tot és "meu". O teu, o de l'altre: dels altres. El perill seria l'acusació, igualment venerable, de "solipsisme", designació arcaica però vàlida. És una tremenda audàcia acceptar la soledat definitiva, i que, com més "última" siga, més serà "pròpia", i ineluctable. Els poetes lírics ho han sabut sempre, quan han estat sincers: escriure un vers és una manera de

fer testament, i la cosa ve de molts segles abans de François Villon, per citar un "testament" explícit i gloriós. D'altra banda, tot això no té cap importància, o no en té molta. Hi ha, per damunt, les decisions pragmàtiques, immediates, basades en la voracitat zoològica, devastadora d'ecosistemes i erigida sobre la plus-vàlua, obligadament cibernètica, i militar. En realitat, ara no podem ni tan sols dir "jo" si no és amb una beca d'algun estat major o d'alguna multinacional, o de les seues dependències... Per aquest cantó anaven, i van, les meues invitacions a discutir... Si el recull que avui presente amb les divagacions que m'obsessionen ha d'aguantar-se amb una referència retòrica, podria ser "sagitari". Al capdavant, jo vaig nàixer un 23 de novembre. Ho ignore tot, de l'astrologia, del zodíac, dels horòscops. Però em fa una relativa gràcia el recurs. Sagitari...

J. F.

Sueca, diumenge de Rams, 1985